CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

3.2.P.13

Coll. No. 879

Title Gītārtha-bodhinī

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No.: 679 Subject: Puranic lit.

Title: Gītārtha-bodhinī

Author: Vāmana Scribe: —

Date of the work: — Date of the Ms.: —

Place of the work: — Place of the Ms.: —

Size: 9.3" by 6.3" Extent: 21 foll.

Language: Marāthī Script: Devanagarī

Remarks: —

श्रीगणेशायनमः॥ ॥वामनकृत॥ ॥विभागतेहिंगुणांचेपूर्वाध्यायीं
निरूपिले॥तेतोंजडरूपयेंत्यालात्याचाभोगनबोलवे॥१॥ह्मणावाभोगचैतन्यातरितें
ब्रह्मकेवळ॥उपाधिनेंतेंचईशत्यालाभोगनबोलवे॥२॥तेव्हांयात्रिगुणींत्याचाप्रति
बिंबांशबीजजो॥ममयोनिर्महद्ब्रह्मयादोंश्लोकींनिरूपिलें॥३॥तोभोक्ताआणिबिं
बात्माअभोक्तादोघहीजगीं॥येकावृक्षाहूनिपक्षीदेहमात्रीअसेरिती॥४॥प्रपंचा
श्वत्थहावेदींवर्णिलायामिसेंहरी॥वर्णिलामूळशाखादिभेदेंवेदोक्तपिंपळ॥५॥
अश्वत्थअविनाशीहाह्मणतीह्मणऊनियां॥बोलेलाप्रथमश्लोकींत्याच.भावार्थतो
असा॥६॥कींद्रष्टाजोवरीपाहेसर्परज्जूंततोदिसे॥प्रकयींनिजतोद्रष्टानसेयास्तव
तेधवां॥७॥पाहतोजेधवांद्रष्टासर्पआहेचितेधवां॥ऐसाप्रपंचह्मणुनीह्मणतीया
सअव्यय॥८॥ऊर्ध्वशब्देंब्रह्मयेथेंअधःशब्देंतदंशजो॥जीवकींऊर्ध्वजेत्याचेंप्र
तिबिंबअलीकडे॥९॥मूळतेंमूळमायाचशाखादेहींचअन्यही॥मूळतेंतोंलिंगदे
हइत्यादिकमयेथुनी॥१०॥याअध्यायांतभगवान्आताबोलेलयेथुनी॥त्याचीटी
कासमश्लोकीसंगतीश्लोकहेपृथक्॥११॥ ॥अभंग॥ ॥नमुनीसाष्टांगीं

कुळदेवीअष्टांगी॥ तोभूतेकष्टांगीकरूं रिघे॥१॥ पंधरावेप्रसंगींपार्थजीवसंगीं
१ ॥ आत्रांकाप्रसंगींउद्भवली॥२॥ प्रपंचुहें तिरवें दिसेकाव रूखें॥ वोरकीसर्वीरवेंग्रा
सीलहें॥३॥ जाणूनीकल्पनानसावी अर्जुना॥ वृक्षाचीभावना निवेदितो॥४॥ पुढें
क्षरासरूउत्तमसंचारू॥ सांगेभामावरूरखुमाईचा॥५॥ ॥श्लोक॥ ॥श्रीभ
गवानुवाच॥ ॥ऊर्ध्वमूलमधःशाखमश्वत्थंप्राहुरव्ययम्॥ छंदांसियस्य
पर्णानियस्तंवेदसवेदवित्॥१॥ ॥सम०॥ ॥ऊर्ध्वमूलब्रह्ममाया शा
खादेहअधोजिवीं॥ विश्वाश्वत्थश्रुतीपानेंजाणेजोतोचिवेदवित्॥१॥ ॥आर्या॥
॥पर्णेंछिंदेंज्याला शाखाखालींहिऊर्ध्वज्यामूळ॥ अव्ययअश्वत्थवदतिजाणेजें
त्याकळेश्रुतीमूळ॥१॥ ॥दोहरा॥ ॥अधरजडशाखातरुवरअविनाशीअ
श्वत्थ॥ वेदपत्रजोजानई सोजानेसबअर्थ॥१॥ ॥ओवी॥ ॥ऊर्ध्वमूळवृक्षा
चें॥ अधःशाखाविस्तारत्याचें॥ सत्यवेदपर्णत्याचें॥ जांणेतोअर्थवक्ता॥१॥ ॥अ
भंग॥ ॥ दिनीजभंजनुकुटीलगंजनु॥ बोलेनिरंजनुयोगेश्वर॥१॥ ऊर्ध्वमूलब्र १
ह्मीमायाशाखाकर्मी॥ देहोअधोऊर्मीजीवीताची॥२॥ विश्वाश्वत्थब्रह्मणेअश्वत्थदेख

गी० णें॥ श्रुतीपत्रेंजाणेऐसाकोणी॥३॥ तोचीवेदविद्गाभासेजीवलगा॥ येथेंपावेलगा अ०
तुकास्वयें॥४॥१॥ ॥श्लोक॥ ॥अधश्चोर्ध्वंप्रसृतास्तस्यशाखागुणप्रवृ १५
द्धाविषयप्रवालाः॥ अधश्चमूलान्यनुसंततानिकर्मानुबंधीनिमनुष्यलो
के॥२॥ ॥सम०॥ ॥जीवेश्वरींआश्रितदेहशाखागुणींप्रवृद्धाविषयोप
शाखा॥ मूळेंपृथक्लिंगतनूजिवींहीकर्मेंजयाबद्धमनुष्यदेहीं॥२॥ ॥आर्या
॥ ॥गुणवृद्धविषयपल्लवशाखाअधऊर्ध्वज्यासविस्तरती॥ कर्मानुबद्धमूलें
विश्वींअधऊर्ध्वकरितिविस्तरती॥२॥ ॥दोहरा॥ ॥गुनसाचीशाखाबडीबि
खयापल्लयाभाय॥ जडफेलीकरमबंधनेंमनुजलोकमेंआय॥२॥ ॥ओवी॥
॥अधऊर्ध्वविस्तारल्याशाखा॥ गुणफांदियापसरिल्यादेखा॥ कर्मेंमूळेंअधोगेलींआ
ढूका॥ मनुष्यलोकीं॥२॥ ॥अभंग॥ ॥जीवेश्वरींहेतदेहगाआश्रित॥ त्रिगु
णेंप्रवृद्धांततेहीऐका॥१॥ उपशाखाबळेंअल्पअंतराळें॥ पृथक्तनुमूळेंलिंगदेहीं॥
२॥ जीचींहीकर्मांचेंजयाबंधत्याचें॥ मनुष्यदेहाचेंवेंचाडगा॥३॥ हाचीब्रह्मरज्जूजग
सर्पतेंजु॥ सांगेभक्तराजुतुकयाचा॥४॥२॥ ॥श्लोक॥ ॥नरूपमस्येहतथो

पलभ्यतेनांतोनचादिर्नचसंप्रतिष्ठा ॥ अश्वत्थमेनंसुविरूढमूलमसंगशा
 स्त्रेणदृढेनछित्वा ॥ ३ ॥ ॥ सम० ॥ ॥ हाब्रह्मरज्जूजगसर्पभ्रांतां ॥ आद्यं
तनावस्तुहिजोपहातां ॥ मूळेंजयाचींप्रबळें विचित्रें ॥ छेदूनिहावृक्षअसंगशास्त्रें ॥ ३ ॥
॥ आर्या ॥ ॥ नकळेत्याचेंरूपहि आद्यंत स्थिति हि धुंडिनांशास्त्रें ॥ अश्व
त्थरूढमूळेंछेदोनियांअसंगदृढशास्त्रें ॥ ३ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ आदिअंतनहिज्ञा
नियेथानरूपनहिजाय ॥ दृढअसंगहथियारलेदुःसहमूलतरुठाय ॥ ३ ॥ ॥ ओ
वी ॥ ॥ तयाचेंस्वरूपनकळेकैसें ॥ आदिअंतप्रतिष्ठानदिसे ॥ तोदृढमूळअश्व
त्थअसे ॥ असंगशास्त्रेंतोडावा ॥ ३ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ आतांआदिअंतनसेज्या
निश्चित ॥ म्हणावाशाश्वततेंहीनाहीं ॥ १ ॥ पाहातांजयाचीमूळादीतत्वाची ॥ वाचा
स्वयंभूचीखुंटलीगा ॥ २ ॥ प्रबळेंविचित्र दिसेदीर्घसूत्र ॥ विषयींअन्यत्रपोसलाजो
॥ ३ ॥ म्हणिभयेंचिंताधरिसीपांडुसूता ॥ उच्छेदनआतांसांगोंतुज ॥ ४ ॥ निःकामजो
दांडनिःसंगाचेखांड ॥ गुरुसेवाअखंडधैर्यवंतु ॥ ५ ॥ तोयाभववृक्षानिवटीहेसाक्ष
॥ वदेदेवोदक्षाहंतामित्रु ॥ ६ ॥ तुकाम्हणेकेलीपायवाटभली ॥ जडमूढेंतरलींकासे

 लागीं ॥ ७ ॥ ३ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ ततःपदंतत्परिमार्गितव्यंयस्मिन्गता
ननिवर्तंतिभूयः ॥ तमेवचाद्यंपुरुषंप्रपद्येयतःप्रवृत्तिःप्रसृतापुराणी ॥ ४ ॥
सम० ॥ ॥ तेंत्याचिमध्येंपदधुंडणेंकीं ॥ ज्यामाजिगेल्यापरतेनलोकीं ॥ कींपा
वणेंत्यापुरुषाचिआद्या ॥ प्रवृत्तिजेथूनिचहेअनाद्या ॥ ४ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ मगतेप
दधुंडावेंज्यानेंपाउनिनमागुतेफिरती ॥ आदिपुरुषभजेतोप्रवृत्तितेथुनिजुनाटजेस्फुर
ती ॥ ४ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ चाहकरेनाठोरकीफिरेनताकोंपाय ॥ सृष्टीभयतापुरखकी
ताकोसरनतूजाय ॥ ४ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ त्याचेंत्यामध्येंधुंडणें ॥ परतोनपैंनयेणें
॥ आदिपुरुषींपावणें ॥ जाणेंहेंसत्य ॥ ४ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ तेंतोंत्याचमाजी
पदधुंडींआजी ॥ कींगेल्याज्यामाजीपरतेना ॥ १ ॥ लोकींकींपावनपुरुषासनातन ॥
आद्यजेकांस्थानअव्ययाचे ॥ २ ॥ प्रवृत्तीजेथुनीनिचनवीहोउनी ॥ विस्तारपाउनी
रूढलीगा ॥ ३ ॥ अनाद्यातेहेंचीजाणसव्यसाची ॥ तुकावैराग्याचीसेलठेवी ॥ ४ ॥
४ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ निर्मानमोहाजितसंगदोषाअध्यात्मनित्याविनिवृत्त
कामाः ॥ द्वंद्वैर्विमुक्ताःसुखदुःखसंज्ञैर्गच्छंत्यमूढाःपदमव्ययंतत् ॥ ५ ॥

॥सम०॥ ॥नश्लाघ्यनामोहनसंगदोषनिःकामजेस्वात्मविचाररोप॥द्वंद्वेंन
२ ज्यांलासुखदुःखसंज्ञेतेजानित्यानित्यपदाअभिज्ञ॥५॥ ॥आर्या॥ ॥माने
च्छामोहरहितअध्यात्मज्ञानयोगआरूढ॥सुखदुःखद्वंद्वनज्याअव्ययपदपावती
चआरूढ॥५॥ ॥दोहरा॥ ॥कामसंगऔरमोहतजेअध्यातमरतहोय॥सु
खदुःखतजेनाकोंलहेअबिनासीजोकोय॥५॥ ॥ओवी॥ ॥गेलामानमो
हतयाचा॥विषयसंगत्यजोनिआरंभअध्यात्माचा॥कामनासंबंधतोडीसुख
दुःखाचा॥तेज्ञानेपरमपदपावती॥५॥ ॥अभंग॥ ॥नाहीश्लाघ्यकाममो
हनासंगम॥दोषाचाआगमपंथटाकी॥१॥ निष्कामजोस्वात्मविचारसंभ्रम॥
शेषउरेनामरूपनाहीं॥२॥द्वंद्वासीसुटलासुखदुःखसंज्ञेला॥तेयानित्यदाला
जाणतीगा॥३॥अभिज्ञअक्षयह्मणावेंतयास॥तुकाह्मणेयासअधिकारू॥
४॥५॥ ॥श्लोक॥ ॥नतद्भासयतेसूर्योनशशांकोनपावकः॥यद्गत्वा
ननिवर्त्तंतेतद्धामपरमंमम॥६॥ ॥सम०॥ ॥त्यापदासूर्यचंद्राग्नी ३
हेकोणीनप्रकाशिती॥जेंपावल्यानसंसारमाझेंपरमधामतें॥६॥ ॥आर्या

गी० ॥ ॥रवीनाअग्निशशीभासवितीज्यासबातुझीआण॥ज्यातेंपाउनिनफि अ०
रतितेंमाझेंपरमधामतूंजाण॥६॥ ॥दोहरा॥ ॥पाबकरविचंद्रमाताहां १५
करेनपरकास॥फिरेननाकोंपाइकेंऐसेंहैमेरोयास॥६॥ ॥ओवी॥
॥सूर्यतेजआणिचंद्रप्रभा॥अग्निदीप्तिनाहींशाश्वतनभा॥माझेंतेजधामअ
नादिशोभा॥नाशरहितसर्वकाळअसे॥६॥ ॥अभंग॥ ॥त्यापदाश
शांकसूर्यहुताशन॥प्रकाशितीहाननव्हेकोणी॥१॥येकदागेलियाखुंटेवेरझा
रा॥पुन्हानसंसारदृष्टीपडे॥२॥माझेंतेंसदनपावनपरम॥तुकयाचेंधामतेंच
खरें॥३॥६॥ ॥श्लोक॥ ॥ममैवांशोजीवलोकेजीवभूतःसनातनः॥
मनःषष्ठानींद्रियाणिप्रकृतिस्थानिकर्षति॥७॥ ॥सम०॥ ॥माझाच
प्रतिबिंबांशझालाजीवजगींजडां॥मनापंचेंद्रियांअन्याप्रकृतिस्थांहिचाकितो
॥७॥ ॥आर्या॥ ॥प्राचीनजीवलोकींमदंशजीवस्वरूपभोगार्थ॥प्रकृति
स्थितिमनषष्ठआकर्षीइंद्रियांसहाअर्थ॥७॥ ॥दोहरा॥ ॥जीवलो
कमेंजीवजोअबिनासीमोंरूप॥मनहीआदिबिंद्रियनकोंऔरप्रकृतिकोंभूप॥७॥

॥ओवी॥ ॥सर्वभूतींममांशजाण॥ असेंमीसर्वव्यापुन॥ साहींइं
द्रियेंमनआदिकरून॥ प्रकृतीमीचचाळवीं॥७॥ ॥अभंग॥ ॥माझा
प्रतिबिंबअंशजाणपार्था॥ खरीतुजकथानिवेदितों॥१॥जालोंजीवजगींज
डींचेतनाजे॥होयआणिगाजेअहंकार॥२॥मनापंचेंद्रियांअन्यासीपाहाता॥
प्रकृतीचाळिताजालोंमीच॥३॥तुकयाचेमनींअनुभवजोकां॥तोचिसांगुनी
काकानूदेई॥४॥७॥ ॥श्लोक॥ ॥शरीरंयदवाप्नोतियच्चाप्युत्क्रामती
श्वरः॥गृहीत्वैतानिसंयातिवायुर्गंधानिवाशयात्॥८॥ ॥सम०॥ ॥या
सवेंघेशरीरातेंनिघेईश्वरजेधवां॥यातेंघेवोनियांजातोवारागंधासजेरिती॥८॥
॥आर्या॥ ॥तनुच्यात्यागींग्रहणींदेहाचाईशजीवहीसाहा॥घेउनि
यांजायतसारूमनाचागंधवायुजैसाहा॥८॥ ॥दोहरा॥ ॥जोशरीर
पावततथाउत्क्रामतयहजीव॥लैसबहनकोंजातहैवायुगंधकेनीव॥८॥
॥ओवी॥ ॥जेशरीरातेंधरिती॥वागवीघेउनिजाती॥वायोपरिम
ळयेती॥वारागंधनेतसे॥८॥ ॥अभंग॥ ॥ययासवेंघेतांशरीरातेंआ

स्मा॥निघेपरमात्माईशजेव्हां॥१॥त्यातेंघेवोनियांजातोकैशारीती॥पवनगंधाप्रतीतैसा
हाही॥२॥तुकाह्मणेखेळखेळूनिवेगळा॥अगम्यतेकळाजाणेकोण॥३॥८॥
॥श्लोक॥ ॥श्रोत्रंचक्षुःस्पर्शनंचरसनंघ्राणमेवच॥अधिष्ठायमनश्चा
यंविषयानुपसेवते॥९॥ ॥सम०॥ ॥श्रोत्रचक्षुत्वचाजिव्हाघ्राणयांपंच
इंद्रियां॥अधिष्टुनिमनातेंहीसेवितोविषयांसहा॥९॥ ॥आर्या॥ ॥चक्षुश्रो
त्रघ्राणत्वक्जिव्हाचित्तहीअधिष्ठून॥पांडुसुताहापाहींसेवीविषयातनूतनिष्ठून
॥९॥ ॥दोहरा॥ ॥श्रवणनयननासिकात्वक्औररसनाजान॥इनकोंग
हिसंगलेहलैनजीवबखान॥९॥ ॥ओवी॥ ॥श्रोत्रचक्षुत्वचाजिव्हाघ्राण
॥यांसमनचिअधिष्ठान॥सकळविषयांचेंसेवन॥येणेचिहोय॥९॥ ॥अभं
ग॥ ॥श्रोत्रडोळेकांनीजीभनाकपांच॥ज्ञानदृष्टीपंचइंद्रियेंहीं॥१॥अधिष्टूनि
मनातेंहीयेंकवट॥सेवितांसंकटविषयहा॥२॥भोक्तानरिअसेअसोनीदिसेना॥
आश्चर्यहेंमनातुकयाच्या॥३॥९॥ ॥श्लोक॥ ॥उत्क्रामंतंस्थितंवाऽपि
भुंजानंवागुणान्वितम्॥ विमूढानानुपश्यंतिपश्यंतिज्ञानचक्षुषः॥१०॥

॥समं०॥ ॥निघेकैसाअसेकैसाभोगीकैसागुणींकसा॥हेंनपाहतिजेमूढ
५ पाहतीज्ञानडोळस॥१०॥ ॥आर्या॥ ॥देहत्यागीकैसागुणयुक्तकसातनू
मधेंगूढ॥भोगीविषयासकसाज्ञानीहेंजाणतीननेमूढ॥१०॥ ॥दोहरा॥
॥बिंद्रियजीतनीकसतकरतबिखयनकोभोग॥मूढजीवकोंउनलखेलखेफ्न्या
नीलोक॥१०॥ ॥ओवी॥ ॥असणेंअथवाजाणें॥गुणकर्मभोगणें॥हें
ज्ञानियालागेदेखणें॥मूर्खयेकनदेखती॥१०॥ ॥अभंग॥ ॥निघेकैसापा
हेंअसेकैसाहेंहो॥लक्षीनांसंदेहोगमेवीरा॥१॥कैसाभोगभोगीकैसागुणींवागे
॥अज्ञानावाउगेंवाटेसारें॥२॥ज्ञानदृष्टिज्याचीडोळसतोजनीं॥पाहेजोहरोनिमा
याद्वय॥३॥तुकयासंगींचाविरक्तालक्षांत॥असेलजाणतईश्वरासी॥४॥१०
॥ ॥श्लोक॥ ॥यतंतोयोगिनश्चैनंपश्यंत्यात्मन्यवस्थितम्॥यतं
तोऽप्यकृतात्मानोनैनंपश्यंत्यचेतसः॥११॥ ॥समं०॥ ॥प्रयत्नीआणि
जेयोगीदेखतीयासअंतरीं॥अशुध्धचित्तयत्नेंहिनदेखतिअबुद्धिजे॥११॥ ५.
॥आर्या॥ ॥योगीहृदयस्थायायत्नेंपाहोनियांसुधीरमती॥यत्नहिकरितांअ

गी० कुशालयासिनतेंपाहतीअधीरमती॥११॥ ॥दोहरा॥ ॥जोगेश्वरजतनकि अ०
येदेखनहैहियमाहि॥मूरखजनजतनकरतहूंजीवहिदेखतनांहि॥११॥ ॥ओ १५
वी॥ ॥योगीआपलेठायीं॥निजस्वरूपातेंपाहीं॥आत्माज्याआधीननाहीं॥ते
अबुध्धीनदेखती॥११॥ ॥अभंग॥ ॥प्रयत्नशीळकींयोगियेचांगला॥देखती
येयालाअभ्यंतरीं॥१॥अशुध्धजेदेहीकर्मीअमंगळ॥यत्नींहीविटाळजयानरा॥२॥
स्थतांनसेज्ञानसांगीतलेंनेघे॥अबुध्धअवघेंस्वैरवागे॥३॥नदेखतिऐसेईश्वरींगौर
व॥भोगीतीरवरवतुकाह्मणे॥४॥११॥ ॥श्लोक॥ ॥यदादित्यगतंतेजो
जगद्भासयतेऽखिलम्॥यच्चंद्रमसियच्चाग्नौतत्तेजोविद्धिमामकम्॥१२॥
॥समं०॥ ॥तेजजेंसूर्यचंद्राग्नींतिजींहीजेजगासह॥प्रकाशीविषयांस
र्वमाझेंतेंतेजजाणतें॥१२॥ ॥आर्या॥ ॥जेंतेजयारवींतप्रकाशावीयास
मग्रविश्वास॥जेंअग्नींतशशांतहिमाझेंतेंतेजमानिविश्वास॥१२॥ ॥दोह
रा॥ ॥तेजजुआदितमेंभासतहैभासततेंसबसङ्सार॥चंद्रमाझ्औरअगि
नमेंसोमेरोरूपनिरधार॥१२॥ ॥ओवी॥ ॥जेंसूर्यतेजजगींभासे॥जेंचं

द्रीं आणि अग्नीचे ठायीं असे ॥ तें तेज माझें निभ्रकाशे ॥ तेज तें माझें जाणतूं ॥ १२ ॥
॥ अभंग ॥ ॥ जेणें तपे भानू प्रकाशी त्रिजग ॥ शीतळ तें चांग चंद्रमाही ॥ १ ॥
दोनी नसलीयां पडे जें अंधारू ॥ ते ह्यां दे आधारू पावक जो ॥ २ ॥ ययावीण जनीं गुप्त जो
प्रकाश ॥ हृदयाचें कोश उजळिना ॥ ३ ॥ विषया उजळी माझी तेज जोतु ॥ जे थें मि केअं
तुतुका साधू ॥ ४ ॥ १२ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ गामाविश्य च भूतानि धारयाम्यहमोज
सा ॥ पुष्णामि चौषधीः सर्वाः सोमो भूत्वा रसात्मकः ॥ १३ ॥ ॥ सम० ॥
॥ धरितों शक्तिनें भूतें मी पृथ्वींत प्रवेशूनी ॥ पोषितों औषधी चंद्र मी होऊनि रसात्मक
॥ १३ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ तेजें पृथ्वींत रिघुनि भूतांचा भार मीच सोशीतों ॥ रसमय
चंद्र हि होउनि मी सकळां औषधींस पोशीतों ॥ १३ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ धारत हों स
ब जीवकों कर के भूमि पर बेस ॥ पोखत हों ही ओखधी व्है रस में ससि भेस ॥ १३ ॥
॥ ओवी ॥ ॥ पृथ्वींत प्रवेशोनी ॥ आत्मबळें भूतें धरोनी ॥ रसस्वरूप चंद्र होउनी ॥
तेजें औषधी पोशितों ॥ १३ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ धरीतों शक्तीनें भूतें सपर्वत ॥
वृक्ष नदी पंथ सरोनद ॥ १ ॥ प्रवेशोनि धरे माजी मी सरवया ॥ मह्ब केंशेषाया आगळिक

॥ २ ॥ उष्णें कर्पतील्या औषधीचे भार ॥ निशि निशाकार शांत वीतो ॥ ३ ॥ रसात्मक मी
च ह्मणोनी सरवया ॥ रोग जाय मळया व्याधि यक्ति ॥ ४ ॥ नाना धातु क्रिया दिव्य रसा
यण ॥ सद्य घेति गूण तुका ह्मणे ॥ ५ ॥ १३ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अहं वैश्वानरो भू
त्वा प्राणिनां देहमाश्रितः ॥ प्राणापानसमायुक्तः पचाम्यन्नं चतुर्विधं ॥ १४ ॥
॥ सम० ॥ ॥ प्राणियांच्या शरीरांत मी वैश्वानर होउनी ॥ प्राणापानीं पचवि
तों मीच अन्नें चतुर्विधें ॥ १४ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ प्राण्याचे देहीं बा अग्नि असे जा
णतूं जस रुचवीतों ॥ प्राणापाना सह मी चतुर्विधान्ना सि मीच पचवीतों ॥ १४ ॥
दोहरा ॥ ॥ हों ही जठर अगिन हों सब देहन में आय ॥ प्राण अपान सहाच सों ब
डारत अन्न पचाय ॥ १४ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ मी वैश्वानर होउनी ॥ असें प्राणिया
चे देहीं जठराग्नी ॥ प्राणापान समान करुनी ॥ मी पचवीं अन्नें चतुर्विधें ॥ १४ ॥
॥ अभंग ॥ ॥ प्राण्याचे शरीरीं मीच वैश्वानर ॥ होउनी आहार पचवितों ॥ १ ॥ प्रा
णाग्नाहूयमातेलाऊनियां ॥ भस्म चि अन्नाया चतुर्विधा ॥ २ ॥ जठरीं अन्न पचे पाहे मा
झिळीला ॥ परी न लगे बाळा ढका नेथें ॥ ३ ॥ गर्भिणि त्रिकाळ जेवी डोहळ्यांचें ॥ नवल

देवाचेंतुकाह्मणे॥४॥१४॥ ॥श्लोक॥ ॥सर्वस्यचाहंहृदिसन्निविष्टोमत्तः
७ स्मृतिर्ज्ञानमपोहनंच॥वेदैश्चसर्वैरहमेववेद्योवेदांतकृद्वेदविदेवचाहम्॥
१५॥ ॥सम०॥ ॥सर्वांचियामीहृदयींप्रविष्टदेतोंस्मृतीविस्मृतिबोधइष्ट॥
मीज्ञेयसर्वश्रुतिगम्यसंतांवेदांतकृद्व्यासमिवेदवेत्ता॥१५॥ ॥आर्या॥
॥ज्ञानस्मृतिविस्मृतिहीमजपासोनीचमीअसेस्त्वस्थ॥सर्वश्रुतिचाहीमीवेद्यहिस
वेंद्रसर्वहृदयस्थ॥१५॥ ॥दोहरा॥ ॥सबकेहियमेंहोंरहोंसबहोंग्यानबि
चार॥बेदसबेमोकोंकहेमैंतिनकोंकरतार॥१५॥ ॥ओवी॥ ॥मीप्रविष्ट
असेंसर्वांचेहृदयीं॥मजपासोनिस्मृतिज्ञानअज्ञानपाहीं॥उपनिषद्भागमीच
केलेतेही॥वेदहीमीचजाणणार॥१५॥ ॥अभंग॥ ॥सर्वांचियामीहृदयीं
प्रविष्ट॥असेतरीस्पष्टजाणीवघे॥१॥देतोंश्रुतिस्मृतीबोधविस्मृतीला॥निष्टमी
ज्ञेयालाश्रुतिगम्य॥२॥सर्वसंतांकळेवेदांतकृद्व्यास॥वेदवेत्ताज्यासमानीविश्व
॥३॥तुकयावरदेंकवीस्मृतिवेळी॥कैंशीपाल्हावलीसंध्याकाळीं॥४॥१५॥ ७
॥श्लोक॥ ॥द्वाविमौपुरुषौलोकेक्षरश्चाक्षरएवच॥क्षरःसर्वा

गी० णिभूतानिकूटस्थोऽक्षरउच्यते॥१६॥ ॥सम०॥ ॥लोकींहेदोघपुरु अ०
षक्षरआणिकअक्षर॥क्षरतोसर्वहीभूतेंअंशाकूटस्थअक्षर॥१६॥ ॥आ १५
र्या॥ ॥पुरुषद्वययालोकीक्षरअक्षरयेकसांगतोंआतां॥क्षरतोंसर्वहिभू
तेंअक्षरकूटस्थबोलिजेताता॥१६॥ ॥दोहरा॥ ॥लोकमाझद्वेपुरुख
हैछरअछरहेभाय॥छरशरीरकोंकहतहैंअछरजीवगनाय॥१६॥ ॥ओ
वी॥ ॥लोकींपुरुषदोनजाण॥येकक्षरदुसराअक्षरजाण॥सर्वभूतीं
हेंक्षरप्रमाण॥अक्षरपरमात्मा॥१६॥ ॥अभंग॥ ॥लोकींजैसेरा
त्रंदिननभधरा॥तैसेहेअवधाराद्विपूरुष॥१॥क्षरआणिदुजाअक्षरह्मणु
नी॥वोळखेंनिदानींजीवशिव॥२॥क्षरतोसर्वहीभूतेंगाचतुरा॥कूटस्थ
अक्षराअंशावदे॥३॥ययाहोनिभिन्नऐकावेंसुजाण॥तुकयाचरणालागत
से॥४॥१६॥ ॥श्लोक॥ ॥उत्तमःपुरुषस्त्वन्यःपरमात्मेत्युदाहृ
तः॥योलोकत्रयमाविश्यबिभर्त्यव्ययईश्वरः॥१७॥ ॥सम०॥ ॥पु
रुषोत्तमतोअन्यसर्वात्माबिंबबोलिला॥जीवलेंजोप्रवेशोनीईशातेंविश्वजोध

री॥१७॥ ॥आर्या॥ ॥अन्यक्षरक्षराहुनिमीउत्तमपुरुषह्मणतिपरमा
 त्मा॥लोकत्रयींप्रवेसुनिधरिअव्ययईश्वराजोजगमहात्मा॥१७॥ ॥दोह
रा॥ ॥पुरुखोत्तमजोऔरहैपरमातमकोभेस॥तीनलोकजोधरतहैकरि
केनिजपरवेस॥१७॥ ॥ओवी॥ ॥पुरुषउत्तमतोआणिक॥परमात्माबो
लिजेतोचियेक॥व्यापकअसोनिधरितीनलोक॥अव्ययईश्वरजो॥१७॥
॥अभंग॥ ॥तोअन्यूपुरुषोत्तम॥पारनजाणेआगम॥१॥बिंबसर्वात्माबोलिला
॥पातंजळीनिश्चयकेला॥२॥प्रवेशोनीजोजीवलें॥जीवासांभाळीईश्वरालें॥३॥ऐ
सेंयोडक्यांतबुझे॥तुकाकेवळदिनमाझें॥४॥१७॥ ॥श्लोक॥ ॥यस्मात्क्षर
मतीतोऽहमक्षरादपिचोत्तमः॥अतोऽस्मिलोकेवेदेचप्रथितःपुरुषोत्तमः॥
१८॥ ॥सम०॥ ॥ज्यालागींमीक्षरातीतअक्षराहूनिउत्तम॥ या
लागिंलोकींवेदींहीख्यातमीपुरुषोत्तम॥१८॥ ॥आर्या॥ ॥क्षरभि
न्नअसेयास्तवउत्तममीअक्षराहुनीचअसे॥यास्तवलोकींवेदींपुरुषोत्तममी
चबोलतातिअसें॥१८॥ ॥दोहरा॥ ॥छरअछरतेंपरेहोंसबनेअधि

 काम॥जानेवेदऔरलोकमेंपुरुखोत्तमसेरोनाम॥१८॥ ॥ओवी॥ ॥या
कारणेंक्षराहूनिमीअतित॥अक्षराहूनिउत्तमह्मणिजेत॥मीवेदींआणिलोकांत॥
पुरुषोत्तमनाममाझें॥१८॥ ॥अभंग॥ ॥क्षरातीतमीयालागीं॥तुजक
ळवेंप्रसंगीं॥१॥उत्तमगाअक्षराहुन॥माझेंअगाधहेंज्ञान॥२॥लोकिंवेदींहींया
स्तव॥आहेआमुचार्चास्तव॥३॥पुरुषींउत्तमविख्यात॥जाणेतुकयासंमत॥४
॥१८॥ ॥श्लोक॥ ॥योमामेवमसंमूढोजानातिपुरुषोत्तमम्॥सस
र्वविद्भजतिमांसर्वभावेनभारत॥१९॥ ॥सम०॥ ॥तोसर्वज्ञअसेंजा
णेंजोमलापुरुषोत्तम॥मीचक्षराक्षरअन्ना सर्वभावेंभजेमग॥१९॥ ॥आ
र्या॥ ॥पुरुषोत्तममीचअसेंमनींअसंमूढजाणतोमजतो॥मगसर्वजाणतूंम
जसर्वाभावेंहितोमलाभजतो॥१९॥ ॥दोहरा॥ ॥अर्जुनमोकोंजेभज
ततेइनानरूजान॥जेकोउमोकोंनहिभजततेमूरखमान॥१९॥ ॥ओवी॥
॥जेज्ञानीहोऊनिअसती॥आणिपुरुषोत्तमाजाणती॥तेसर्वजाणूनिसम
जती॥सर्वभावेंगाअर्जुना॥१९॥ ॥अभंग॥ ॥असेंजाणेमलासूज्ञ॥

श्यामिह्मणावेंसर्वज्ञ॥१॥येरमूढशिरवामणी॥कायचाटावीकरणी॥२॥जोमला
९ पुरुषोत्तमा॥मीचक्षराक्षरस्वामा॥३॥मजभजेसर्वभावें॥जैंसातुकालागेसेवे॥४
॥१९॥ ॥श्लोक॥ ॥इतिगुह्यतमंशास्त्रमिदमुक्तंमयानघ॥एतद्बुध्वा
बुध्दिमान्स्यात्कृतकृत्यश्चभारत॥२०॥ ॥सम०॥ ॥ऐसेंहेंबोलिलेंशा
स्त्रमींगुह्यतमसज्जना॥जाणेलजोबुद्धिमंतहोयनोकृतकृत्यही॥२०॥ ॥आ
र्या॥ ॥हेंगुह्यशास्त्रतुजम्यांकथिलेंअनघाजनांसताराया॥कृतकृत्यआणि
कृमतीहेंजाणुनिहोयभारताराया॥२०॥ ॥दोहरा॥ ॥कहिबातग्रंथन
गुहैसोंतोकोंकहिदीन॥पारथजेजानतयहतेइबुध्दिप्रवीन॥२०॥ ॥ओ
वी॥ ॥हेंगुह्यतमशास्त्र॥म्यासांगितलेंअतिपवित्र॥हेंउत्तमजेंयंत्र॥त्यांस्व
तंत्रहोईजे॥२०॥ ॥अभंग॥ ॥ऐसेंशास्त्रबांधियलें॥सख्यागुह्यसांगि
तलें॥१॥बुध्दीवंतजाणेलजो॥तोचयेइलआह्माभजो॥२॥कृतकृत्यहोयतो॥
तुकाह्मणेयमभीतो॥३॥२०॥ ॥इतिश्रीमद्भगवद्गीतासुयोगशास्त्रे ९
श्रीकृष्णार्जुनसंवादेपुरुषोत्तमयोगोनामपंचदशोऽध्यायः॥१५॥

गी० ॥वामन॥ ॥इतिटीकासमश्लोकीअध्यायींपंधराविया॥श्रीपार्थसारथी अ०
कर्त्ताजोवामनमनोरथीं॥१५॥ ॥अभंग॥ ॥जालेपंधराअध्याय॥बोध १५
जेथेंचतुष्पाय॥१॥पुढेंषोडशींसंयुक्त॥चंद्रप्रगटेलविरक्त॥२॥निवतीश्रोतेवक्ते
मनीं॥मोक्षठेविलानिदानीं॥३॥पाहोंतुकयाच्यासर्वे॥कलेवरत्यक्तगर्वे॥४॥
॥इतिगीतार्थबोधिन्यांश्रीमद्भगवद्गीताटीकायांपंचदशोऽध्यायः॥
॥१५॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥

श्रीगणेशायनमः॥ ॥वामनकृत॥ ॥पूर्वाध्यायींसर्वभावेंमद्भक्तभ
जतीमज॥ ह्मणोनिबोलिलातेंतोदैवीसंपत्तिचेनर॥१॥ मोक्षदैवीसंपदेनेंबंधते
दैत्यसंपदा॥ह्मणोनिसंपदादोन्हीयाअध्यायींनिरोपितो॥ २॥ ॥अभंग॥
॥ज्ञालीपंधरावीयांत॥गीतापोथीहेसमाप्त॥१॥नाहीसंशयउरला॥पार्थकृतकृ
त्यजाला॥२॥ बोधउरलानसतां॥ मगसोळावाकांआतां॥३॥तरिनकेंहरीपोटीं
॥देहप्रारब्धकसवटी॥४॥देइलसाधकासंपदा॥नयेत्यागिल्याआपदा॥५॥त
रितिचेदोनमार्ग॥ सांगुनिउडवीविसर्ग॥६॥तेंचिकारणसोळावें॥बद्धमुक्तत्या
ज्यनावें॥७॥शोवटिलशास्त्ररीती॥बहुधापरिसीलीसंतीं॥८॥आतांभलेंहो
अवधारा॥ठेउनिमायिकपसारा॥९॥श्रीगुरुपांडुरंगदासा॥दिलातुकयानेंभ
रवसा॥१०॥ ॥श्लोक॥ ॥श्रीभगवानुवाच॥ ॥अभयंसत्वसंशुद्धि
र्ज्ञानयोगव्यवस्थितिः॥दानंदमश्चयज्ञश्चस्वाध्यायस्तपआर्जवम्॥
१॥ ॥सम०॥ ॥सत्वशुद्धिभयत्यागज्ञानयोगांतधारणें॥दानहीदमही
यज्ञतपशास्त्रअवक्रता॥१॥ ॥आर्या॥ ॥ज्ञानोपायींनिष्ठाज्ञानस्वा

ध्यायचित्तसुध्दिमहा॥ निर्भयतातपयज्ञहिपार्थातेशीअवक्रतादमहा॥१॥
१ ॥**दोहरा**॥ ॥अभयसत्वकीसुध्धताग्यानजोगदृढहोय॥दानजग्यन
मपाठपुनीतपऔरसरजोय॥१॥ ॥**ओवी**॥ ॥श्रीकृष्णह्मणेज्ञानयोगाची
स्थिती॥दानयज्ञदमयज्ञह्मणिजेती॥स्वाध्यायआर्जवकरिती॥सत्वेंसर्वांसीं
अभयदे॥१॥ ॥**अभंग**॥ ॥ऐकेंगुणवंताकीरिटी॥दैवेंफळदिल्याहाटी॥
१॥गुणउत्तमधरिजे॥सत्वसुध्दीभयत्यागीजे॥२॥ज्ञानयांतथोरपणें॥दान
दमयागकर्णें॥३॥तपशास्त्रवंकुडा॥तोचितुकयासौंगडा॥४॥१॥ ॥श्लो
क॥ ॥**अहिंसासत्यमक्रोधस्त्यागःशांतिरपैशुनम्॥दयाभूतेष्वलो
लुत्वंमार्दवंह्रीरचापलम्॥२॥** ॥**सम०**॥ ॥अहिंसासत्यअक्रोधत्या
गश॥तिअपैशुन॥मनींलज्जादयाभूतींमृदुत्वस्थैर्यनिस्पृह॥२॥ ॥**आर्या**॥
॥भूतदयाअक्रोधत्यागअपैशून्यआसणेंनित्य॥शांतिअहिंसामृदुताल
ज्जास्थिरताअलोभअणिसत्य॥२॥ ॥**दोहरा**॥ ॥अनहिंसाऔरसत्यम
यरहेक्रोधबिननीत॥दानशांतिबहुबिधाचरदोखनअनेचीत॥२॥ ॥**ओ** १

गी० **वी**॥ ॥चिंतानकरीक्रोधनकरी॥सत्यशांतिअत्यागअसोनिदानकरी अ०
॥सर्वत्रमार्दवदयाधारी॥लज्जाअसोनिचपळताटाकी॥२॥ ॥**अभंग**॥ १६
॥सत्यरागनअहिंसा॥त्यागशांतिचाभरवसा॥१॥अपैशून्यमनींलाज॥द
याभूतींमृदुकाज॥२॥स्थैर्यनिस्पृहलक्षणें॥मीवोंवाळीपंचप्राणें॥३॥ध
न्यमाउलीतुकयाची॥कुसीस्फफळपुण्याची॥४॥२॥ ॥**श्लोक**॥ ॥**तेजः
क्षमाधृतिःशौचमद्रोहोनातिमानिता॥भवंतिसंपदंदैवीमभिजात
स्यभारत॥३॥** ॥**सम०**॥ ॥परद्रोहनिजश्लाघ्यनसणेंधारणाक्षमा॥
शुध्धतातेजहेंहोतीदैवीसंपत्तिच्यानरा॥३॥ ॥**आर्या**॥ ॥अद्रोहअमानत
शौसुचितातेजक्षमाधृतिअहोती॥षड्विंशतिगुणपार्थादैवीसंपत्तिच्यानरा
होती॥३॥ ॥**दोहरा**॥ ॥तेजछमासुचीधीरजनजेद्रोहअभिमान॥देव
संपदाजिनलहेंतामेंतेगुनजान॥३॥ ॥**ओवी**॥ ॥सत्यक्षमापरमसुची
॥द्रोहसाभिमाननाहींची॥अशाबुध्दीजयाची॥तयादैवीसंपत्तीजाण॥
३॥ ॥**अभंग**॥ ॥नव्याश्लाघ्यपरद्रोहो॥नसणेंधारणाउत्साहो॥१॥

२

क्षमाशुध्यतांपैनेन ॥ हेंहोतीगादैवेंआज ॥ २ ॥ संपत्तिचानोचीनर ॥ मिरवी
भूषणींशरीर ॥ ३ ॥ दैवीदेवाचीह्मणावी ॥ वस्तीतुकयाचीगावीं ॥ ४ ॥ ३ ॥
॥ श्लोक ॥ ॥ दंभोदर्पोभिमानश्च क्रोधःपारुष्यमेवच ॥ अज्ञानंचा
भिजातस्यपार्थसंपदमासुरीम् ॥ ४ ॥ ॥ सम० ॥ ॥ दंभगर्वस्वाभिमा
नक्रोधक्रूरत्वअज्ञता ॥ आसुरीसंपदेलागींपावल्याज्यासिहोतिहीं ॥ ४ ॥
॥ आर्या ॥ ॥ अज्ञानआणिदंभक्रोधक्रूरत्वदर्पअभिमानें ॥ त्याचाठाईं
असतीज्यालासंपत्तिआसुरीमानें ॥ ४ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ दंभदर्पअग्यान
रीसऔरअभिमानकोंठौर ॥ ज्यामेंएतेगुनरहेअसुरसंपदाघोर ॥ ४ ॥
॥ ओवी ॥ ॥ दंभदर्पअभीमान ॥ क्रोधनिंदापारुष्यजाण ॥ हेअज्ञानाचेगु
ण ॥ ऐसातोअसुरसंपदीपार्था ॥ ४ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ आतांदंभदर्पगुणें ॥
वसवीअहंतेचेंठाणें ॥ १ ॥ क्रोधक्रूरअवक्रता ॥ आसुरीसंपदाअहिता ॥ २ ॥
ज्यासहोतीतोपावला ॥ कांदाजेविंदुर्गंधिला ॥ ३ ॥ त्यजीकस्तुरीन्चेंआळें ॥ २
तुकाह्मणेमस्तीबळें ॥ ४ ॥ ४ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ दैवीसंपद्विमोक्षायनिबं

गी० धायासुरीमता ॥ माशुचःसंपदंदैवीमभिजातोऽसिपांडव ॥ ५ ॥ ॥ सम० अ०
॥ ॥ मोक्षार्थसंपदादैवीभवबंधार्थआसुरी ॥ पांडवाशोकनकरींदैवीसंपत्तिचा १६
चतूं ॥ ५ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ दैवीसंपत्तिसदामुक्तकरीआसुरीकरीबध्द ॥ नकरीं
खेदआहेसीदैवीसंपत्तिवंततूंसुध्द ॥ ५ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ दैवसंपदातेंमुगत
बधआसुरजोय ॥ सोचोजीनअर्जुनभयीदैवसंपदावूंहोय ॥ ५ ॥ ॥ ओवी ॥
दैवीसंपत्तिनेंमोक्षहोय ॥ आसुरसंपत्तिनेंबध्दहोय ॥ तूंदैवीसंपत्तिचाहोय ॥ ह्म
णोनिशोकाअयोग्यतूं ॥ ५ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ दैवीसंपदामोक्षार्था ॥ पहिलासां
गीतलाअर्थ ॥ १ ॥ भवबंधार्थआसुरी ॥ जेहेवर्णितोंदूसरी ॥ २ ॥ शोकनकरींपां
डवा ॥ वरूंआलीयासदेवा ॥ ३ ॥ तूंगादैवीसंपत्तिचा ॥ भावदर्पणतुकयाचा ॥ ४ ॥
५ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ द्वौभूतसर्गौलोकेऽस्मिन्दैवआसुरएवच ॥ दैवोवि
स्तरशःप्रोक्तआसुरंपार्थमेशृणु ॥ ६ ॥ ॥ सम० ॥ ॥ द्विधाउद्भवभूतांचा
दैवआणिखिआसुर ॥ विस्तारेंबोलिलोंदैवआतांआसुरआइक ॥ ६ ॥ ॥ आ
र्या ॥ ॥ भूतांचाउद्भवतोद्विविधअसेदैवआणिआसुरतो ॥ कथिलाविस्तृत

दैवहिआस्फ़रऐकावयासिचित्तरनो॥६॥ ॥दोहरा॥ ॥भूतसरगदोको
३ कमेंदैवहिआस्फ़रकीन॥दैवकथ्योविस्तरदियेआस्फ़रकहुंलेचीन॥६॥
॥ओवी॥ ॥याकोकींभूतसृष्टीदोन्ही॥दैवआणिअस्फ़रयोनी॥दैवीसांगीत
लीविस्तारोनी॥आसुरीआतांआयिकगापार्था॥६॥ ॥अभंग॥ ॥द्विधा
उद्भवभूतांचा॥दैवआणिआस्फ़रांचा॥१॥विस्तारेंवदलोंदैव॥स्फ़चिन्हांचाप्रादु
र्भाव॥२॥आतांआस्फ़राआइक॥मनदेवोनीनावेक॥३॥जेथेंदुश्चिन्हांचामेळ
॥तुकयानमानितोखेळ॥४॥६॥ ॥श्लोक॥ ॥प्रवृत्तिंचनिवृत्तिंचजना
नविदुरास्फ़राः॥नशौचंनापिचाचारोनसत्यंतेषुविद्यते॥७॥ ॥सम०
॥ ॥धर्मार्थकामप्रवृत्तिमोक्षमार्गनिवृत्तिही॥नेणतीशौचआचारसत्यत्यां
अस्फ़रांनसे॥७॥ ॥आर्या॥ ॥नेणतिप्रवृत्तिआणितेनिवृत्तिअस्फ़रस्व
भावजेनरते॥शौचींसत्याचारींत्यांचेंमानसकदापिहींनरते॥७॥ ॥दोह
रा॥ ॥अबिधीऔरजगतकीअस्फ़रजाननना हि॥सतसौचअचरस्फ़भनही ३
हैगुननीनमाहि॥७॥ ॥ओवी॥ ॥प्रवृत्तिआणिनिवृत्ती॥अस्फ़तेनेणती र

गी० ॥शौचआचारविसरती॥आस्फ़रीयोगें॥७॥ ॥अभंग॥ ॥कामप्रवृत्तिध अ०
र्मार्थी॥कींमोक्षार्थीनिष्काम॥१॥नेणतीचद्वयमार्गा॥विषयवर्गावरपडे॥२॥ १६
शौचआचारतोनाहीं॥जैसेंमहिषीहीरेडे॥३॥अस्फ़रांत्यांनसेसत्य॥तुकयाग
त्यमगकैंची॥४॥७॥ ॥श्लोक॥ ॥असत्यमप्रतिष्ठंतेजगदाहुरनीश्वर
म्॥अपरस्परसंभूतंकिमन्यत्कामहैतुकं॥८॥ ॥सम०॥ ॥निरीशाह्मण
तीविश्वमिथ्याकृत्रिमबोलती॥नविश्वचिदचिद्योगेंह्मणतीमैथुनोद्भव॥८॥
॥आर्या॥ ॥जगअप्रतिष्ठआणिकअनीश्वरअसत्यहेंचिजगमान्य॥स्त्रीपु
रुषोद्भवबोलतिकामाविणहेतुमानितीनान्य॥८॥ ॥दोहरा॥ ॥बेदपुरान
ईश्वरहीयेनाहीमाननमूढ॥मैथुननतेंसङ्सारयहकामक्रोधयहगूढ॥८॥
॥ओवी॥ ॥त्रैलोक्यअसत्यअप्रतिष्ठबोलती॥ईश्वरनाहींऐसेंह्मणती॥मै
थुनेंचप्रजापती॥मूढांचेंज्ञानहें॥८॥ ॥अभंग॥ ॥ईशाबीणवर्णिनाती॥
विश्वोत्पत्तीकामानें॥१॥देवह्मणिजेकृत्रिम॥सर्वक्रमआपुला॥२॥विश्वाकै
सेनिउद्योग॥हासंयोगस्त्रीनरा॥३॥अहोमैथुनावांचून॥कैंदिसोनियेतुका॥

४॥८॥ ॥श्लोक॥ ॥एतांदृष्टिमवष्टभ्यनष्टात्मानोऽल्पबुद्धयः॥प्रभ
४ वंत्युग्रकर्माणःक्षयायजगतोहिताः॥९॥ ॥सम०॥ ॥हेप्रत्यक्षींदृष्टिज्यां
चीभ्रष्टधीअल्पबुद्धिजे॥क्रूरकर्मेंलोकघातीदुष्टचार्वाकवर्तती॥९॥ ॥आर्या
॥ ॥नष्टात्मेअल्पमतीअतीग्राजगहेंचिदृष्टिधरणार॥विश्वयथार्थउपजतिरि
पुहेअत्युग्रकर्मकरणार॥९॥ ॥दोहरा॥ ॥अल्पबुद्धिहैनष्टजेयहदृष्टिगहि
लेत॥हिंसायुतकरमनकरेरिपुजगछयकेहेत॥९॥ ॥ओवी॥ ॥ऐशादृष्टि
स्वार्थेगुंतोनी॥अल्पबुद्धिअल्पज्ञानीहोउनी॥उग्रकर्मेंआचरोनी॥क्षयाकारणें
करितीजगीं॥९॥ ॥अभंग॥ ॥दृष्टीज्याचीप्रत्यक्षींहे॥नजोपाहेसद्वाक्य
॥१॥अल्पबुध्धीजोभ्रष्टधी॥कोणेकधींउध्धरे॥२॥लोकघातीक्रूरकर्मी॥पाहे
उर्मीबळाची॥३॥दुष्टचार्वाकवर्ततां॥नेणेसंतातुकया॥४॥९॥ ॥श्लोक॥
॥काममाश्रित्यदुष्पूरंदंभमानमदान्विताः॥मोहाद्गृहित्वासद्ग्राहान्प्र
वर्त्ततेसुचिव्रताः॥१०॥ ॥सम०॥ ॥दंभश्लाघामदेंमत्तबुडोनीकामसा ४
गरीं॥मोहेंघेऊनिदुर्बुध्धीवर्ततीअसुचिव्रत॥१०॥ ॥आर्या॥ ॥दुःपूरकाम

गी० सेउनिपार्थामदमानदंभत्यासअसे॥मोहेंदुराग्रहीजेअसुचिव्रततेप्रवर्त्ततीचअ अ०
से॥१०॥ ॥दोहरा॥ ॥जेमैपायोअवेलहेऔरमनोरथनीत॥मोहतेंनतरे १६
दुर्बुध्धीसूचीरहेपुनीत॥१०॥ ॥ओवी॥ ॥दंभश्लाघामदेंकरूनी॥बुडोन
कामकामनीं॥मोहेंदुर्बुद्धीकरूनी॥असुचीव्रत॥१०॥ ॥अभंग॥ ॥दं
भश्लाघामदेंमस्त॥आंगेंस्फस्तबोकड॥१॥कामसिंधूंतबुडाला॥जोउडाला
मर्यादें॥२॥मोहेंघेउनीदुर्बुध्धी॥डुंगीगंधीयोनीची॥३॥व्रतीअसुचीवर्त
ती॥तुकयाव्रतीदिव्रासू॥४॥१०॥ ॥श्लोक॥ ॥चिंतामपरिमेयांचप्र
लयांतामुपाश्रिताः॥कामोपभोगपरमाएतावदितिनिश्चिताः॥११॥
॥सम०॥ ॥मृत्युचिंताआणिनानाचिंतातोमृत्युतोजया॥पुरुषार्थज
यांभोगप्रत्यक्षींज्यासनिश्चय॥११॥ ॥आर्या॥ ॥मरणावधिअतिशय
जेचिंतेचाघेतिफारसालाहो॥अतिसक्तकामभोगींनिश्चितपुरुषार्थभोगज्या
लाहो॥११॥ ॥दोहरा॥ ॥जाकोंकछुप्रमाननहितेचततामेलीन॥कामको
धअतिहैभलोनिछयमानयलीन॥११॥ ॥ओवी॥ ॥मृत्युचिंतेनेंव्यापि

ले॥ मृत्फचिंतनींमृत्युपावले॥ पुरुषार्थभोगचेगळाले॥ प्रत्यक्षनिश्चयोजाला
५ ॥११॥ ॥अभंग॥ ॥मरणादिचिंतानाना॥आठवीनारोगांसी॥१॥ भयन
धरीयमाचें॥ तोरामाचेंकायलागे॥२॥ भोगपुरुषार्थभोगी॥ देहभंगीआपण
॥३॥ प्रत्यक्षींचनिश्चयजया॥ तोतुकयानपाहे॥४॥११॥ ॥श्लोक॥ ॥आ
शापाशशतैर्बद्धाः कामक्रोधपरायणाः॥ ईहंते कामभोगार्थमन्या
येनार्थसंचयान्॥१२॥ ॥सम०॥ ॥आशापाशशतींबद्धकामक्रोधां
तआश्रित॥ जोडितीकामभोगार्थअन्यायेंधनसंग्रह॥१२॥ ॥आर्या॥
॥विषयांच्याभोगास्तवअन्यायेंक्रोधकामनतरते॥ इच्छितिहिअर्थसंचयआ
शाशतपाशबद्धतेपुरते॥१२॥ ॥दोहरा॥ ॥आशापाशनतेबधेकामक्रो
धचित्तचाह॥ जोधनअन्यायकरेकामभोगनीबाह॥१२॥ ॥ओवी॥ ॥आ
शापाशेंबांधले॥ कामक्रोधेंव्यापिले॥ अभिलाषआचरले॥ अन्यायधनें॥
१२॥ ॥अभंग॥ ॥आशापाशतेनिबद्ध॥ देविरुद्धश्रीपादा॥१॥ काम ५
क्रोधासीआश्रित॥ कींमिश्रितलोभांगीं॥२॥ यहलोकींचाभोगार्था॥ परमा

र्थानायके॥३॥ धनअन्यायसंग्रह॥ तुकायहरूपत्या॥४॥१२॥ ॥श्लोक॥
॥इदमद्यमयालब्धमिमंप्राप्स्येमनोरथम्॥ इदमस्तीदमपिमे
भविष्यतिपुनर्धनम्॥१३॥ ॥सम०॥ ॥हेंआजिम्यांमेळविलेंहाघे
णारमनोरथ॥ ह्मणतीमजहेंआहे मिळेलहिपुन्हाधन॥१३॥ ॥आर्या॥
॥हेंअद्यप्राप्तमलामींयामनोरथासिसाधीन॥ हेंमजआहेप्रस्तुतहेंहिपुन्हाध
नकरीनआधीन॥१३॥ ॥दोहरा॥ ॥मनवांछितमैंयहलह्यो बिहिहोंचाह
तचाहि॥ यहधनमेरेंजुरयोजुरहेंआसउमाहि॥१३॥ ॥ओवी॥ ॥लाभ
जालाआजिमज॥ मनोरथपावलोंसहज॥ आजिहेंआलेंमज॥ पुन्हाआणिक
धनहोईल॥१३॥ ॥अभंग॥ ॥मेळविलेंआजिम्याहें॥ हिशोबपाहेदफ्
तरीं॥१॥ मनोरथहाहोणार॥ कींसोनारदेडांक॥२॥ मजआहेहेंबोलती॥
पैंकोळतीपित्राची॥३॥ पुन्हाधनदैवेंमिळे॥ तुकयाखळेगांजावें॥४॥१३
॥ ॥श्लोक॥ ॥असौमयाहतःशत्रुर्हनिष्येचापरानपि॥ ईश्वरो
ऽहमहंभोगीसिद्धोऽहंबलवान्सुखी॥१४॥ ॥सम०॥ ॥हाआ

९ जिमारिलावैरीआणिकांसहिमारिन॥समर्थमीमीचभोक्ताबकीसिध्दसुखीहिमी॥१४॥ ॥आर्या॥ ॥हाशत्रुवधियलाम्यांइतरहिमारीनचित्ततेंचिअसे॥ईश्वरमीभोगीमीबलवानूमीसिध्दमीसुखीहिअसें॥१४॥
॥दोहरा॥ ॥यहबैरीमैहन्योकरूंकरूंऔरकोअंत॥ईश्वरहुहोंभोगीहुहोंसुखीसिध्दबलवंत॥१४॥ ॥ओवी॥ ॥म्यांवैरीमारिले॥बहुतांचेप्राणघेतले॥समर्थमीमजभोगजाले॥मीसिध्दबळकटसुखी॥१४॥ ॥अभंग॥ ॥आजवैरीहामारिला॥आणिकांलामारीन॥१॥समर्थतोमीचभोक्ता॥ऐसावक्ताअस्मादि॥२॥बळेंमीचसिध्दमीच॥गर्वेंचिंचवांकली॥३॥तुकापाहिलातुकुन॥मीसधनसुखाचा॥४॥१४॥ ॥श्लोक॥ ॥आढ्योऽभिजनवानस्मिकोऽन्योऽस्तिसदृशोमया॥यक्ष्येदास्यामिमोदिष्यइत्यज्ञानविमोहिताः॥१५॥ ॥सम०॥ ॥मीसमृध्दमला भृत्यकोणहोमजसारिखा॥यजीनसुखवघेईनह्मणतीश्रीतदैत्यहे॥१५॥ ॥आर्या॥ ॥मीज्ञानयुक्तआढ्यहिमजऐसाअन्यकोणताआहे॥होमिनदेईनसुखीहोइनमोहेंअ ९

गी० ज्ञास्त्रमनिपाहे॥१५॥ ॥दोहरा॥ ॥मैंहोंधनिनकुलिनहोंऔरनहिमोससमान॥जजोंदेवदहिलहोंमोहतजोअग्यान॥१५॥ ॥ओवी॥ ॥लोकामाजीमीथोर॥कोणीनराहेमजसमोर॥यज्ञदानकरूनहोईनसुखतर॥ऐसाअज्ञानेंझांकोळला॥१५॥ ॥अभंग॥ ॥मलादूतसमृद्धमी॥जगनमीनपाहे॥१॥मजसारिखाकोणहो॥भरीनहोन्दुंडीचे॥२॥मातेंभजेत्याससुखें॥मीअसंख्यदेणारा॥३॥वदतीदैत्यहेश्रीतकीं॥कुबेरतुकीवुकेना॥४॥१५॥श्लोक॥ अ० १६
॥अनेकचित्तविभ्रांतामोहजालसमावृताः॥प्रसक्ताःकामभोगेषुपतंतिनरकेऽशुचौ॥१६॥ ॥सम०॥ ॥चिंतीस्वर्गादिकांभ्रांतीमोहजाळेंचिवेष्टिले॥कामभोगींसक्तदेहीपडतीनरकामधें॥१६॥ ॥आर्या॥ ॥जेमोहजाळबध्दभ्रमतिअनेकामनोरथींनरकीं॥आसक्तविषयभोगीपडतीतेजाणघोरतरनरकीं॥१६॥ ॥दोहरा॥ ॥उनकोमनअतिभ्रमतहैमोहमाझपरमीत॥परतघोरअतिनरकमेकामभोगकरिहेत॥१६॥ ॥ओवी॥ ॥ऐसामोहजाळेंवेष्टुनी॥अनेकचित्तेंभ्रमोनी॥कामभोगातेंइच्छोनी॥नरकींपडतीतेजा

ण॥१६॥ ॥अभंग॥ ॥चिंतीस्वर्गादिकाम्यांनी॥तेमहंतीकोरडी॥१॥मोह
७ जाळेंचवेष्टिले॥प्रतिष्टिलेंस्त्रीवृंदीं॥२॥नपुरेचकामदेहीं॥मगयिदेहीजेंहो
ती॥३॥तेव्हांपडतीनरकांत॥तुकयाम्हांनलागेना॥४॥१६॥ ॥श्लोक॥
आत्मसंभाविताःस्तब्धाधनमानमदान्विताः॥यजंतेनामयज्ञैस्तेदंभेनावि
धिपूर्वकम्॥१७॥ ॥सम०॥ ॥धनमानमदेंदेहींगर्विष्टतनुपोषिनी॥नाव
चेयज्ञयजिनीदंभेंअविधिपूर्वक॥१७॥ ॥आर्या॥ ॥जेधनमानसदान्वृ
तमीअनमयथोरज्यासहेंमानें॥यज्ञाभासेंयजिनीअविधीनेंयशनिमित्तदंभा
नें॥१७॥ ॥दोहरा॥ ॥नीतबडइबढुकरतनवतनधनअभिमान॥नाममा
त्रजग्यजजतदंभिबिनबिधान॥१७॥ ॥ओवी॥ ॥सर्वह्मणेम्यांकेलें॥ऐसें
स्तब्धधनेंमातले॥त्यांहीजरीसर्वयज्ञकेले॥तरितेंनाममात्र॥१७॥ ॥अभंग
॥ ॥देहींधनेंमानेंमदें॥तंतुअल्हादेंगर्विष्ट॥१॥पोसलेजैसेंवृक्ष॥दिनावीक
मांसानी॥२॥यज्ञयजतीनावाचे॥कींदंभाचेडांगोरे॥३॥विधिपूर्वकचुकले॥ ७
तेमुकलेतुकयासी॥४॥१७॥ ॥श्लोक॥ ॥अहंकारंबलंदर्पंकामंक्रो

गी० धंचसंश्रिताः॥मामात्मपरदेहेषुप्रद्विषंतोऽभ्यसूयकाः॥१८॥ ॥स अ०
म०॥ ॥धनविद्यादिकबळेंमाझाद्वेषघडेतयां॥कींआत्मज्ञानज्यादेहींद्वेषें १६
हेनिंदितीतयां॥१८॥ ॥आर्या॥ ॥कामक्रोधअहंकृतिबलदर्पाचेंसदैव
तेथोर॥निजपरदेहींमातेंद्वेषिनिदर्पाकरोनिहीथोर॥१८॥ ॥दोहरा॥
॥अहंकारबलदर्पऔरकामक्रोधगहिलेत॥देखतनिजपरदेहमेंमोकोंतुदुख
देत॥१८॥ ॥ओवी॥ ॥अहंकारबलदर्पेंकरोनी॥कामक्रोधातेंआश्रयो
नी॥मीपरमात्माअसोनी॥ज्याहींनदेखिला॥१८॥ ॥अभंग॥ ॥वारी
रींअहंकारपेटे॥वन्हीनपाहेवसोटे॥बळेंसुकूवन्हीझटे॥गर्वदावीतेजाचा॥
१॥कामकापुरमिळवणी॥क्रोधगंधकाचिखाणी॥जालाश्रितघृतंकणी॥उ
रोनेदीचाटिलु॥२॥ममअंत्रोंजगजालें॥ऐसेंज्यासउमजलें॥इहींतयासभजि
लें॥ऐसागापुढांद्वेषिनी॥३॥ज्वाळानिंदेचीखडतर॥पोळीसाधूचेंजिव्हार॥
तेथेंतुकयाचाथार॥आहेआहेनाहिनाहीं॥४॥१८॥ ॥श्लोक॥ ॥ता
नहंद्विषतःक्रूरान्संसारेषुनराधमान्॥क्षिपाम्यजस्रमशुभानासुरी

८
ष्वेवयोनिषु॥१९॥ ॥सम०॥ ॥मद्द्रष्टांद्वेषकरितीमीत्याक्रूरांनराधमां
॥सदाआसुरियोनींतदुष्टजन्मींचघालितों॥१९॥ ॥आर्या॥ ॥द्वेषीक्रूर
नराधमजेअसुभतयासिनित्यसंसारीं॥आसुरयोनींमाजीटाकीतोंजाणमी
चकंसारी॥१९॥ ॥दोहरा॥ ॥मोद्रोहीऔरक्रूरनेपापीअधमनिहार॥ज
गतआसुरीजोनमेतिन्हेदेतहोंडार॥१९॥ ॥ओवी॥ ॥ज्याहींमजद्वेषिलें॥
तेनरअधमबोलिले॥तेणेंपापेंजन्मले॥दुष्टयोनींत॥१९॥ ॥अभंग॥
॥परतापमत्सेवका॥पाहोनआक्रांतयालोका॥मेघमीब्रोकेत्यापावका॥ह
स्तोदकाचित्रेंसी॥१॥माझीक्रूरपणाचीतिख॥नमीचमकेलखलख॥तेव्हांप
डेकाळेंमुख॥जेंगुंडाळेधुवारें॥२॥नराधमाचीविभूती॥आसुरीपोटींधुंधु
वाती॥पडेतेथेंउद्भवती॥सदाकाळकोकसे॥३॥दुष्टयोनीपुनःपुन्हा॥अन्य
मार्गुनेणेसिन्हा॥कांजेतुकयाचाकान्हा॥खळेंआगळागोंजिला॥४॥१९॥
॥श्लोक॥ ॥आसुरीयोनिमापन्नामूढाजन्मनिजन्मनि॥मामप्राप्यैव
कौंतेयततोयांत्यधमांगतिम्॥२०॥ ॥सम०॥ ॥आसुरीयोनिजेमूढ ८

गी० जन्मजन्महिपावले॥नपावतांचतेमातेंजातीथोरअधोगती॥२०॥ ॥आर्या॥ अ०
॥आसुरयोनीपावतिजन्मोजन्मींहिमूढअवनीत॥मजलानपाउनीतेजन्मति १६
त्याहूनितेकुयोनीत॥२०॥ ॥दोहरा॥ ॥जनमजनममेंमूढतेहोतजुअसुर
आय॥मोकोंतेपावतनहिपरतअधमगतिजाय॥२०॥ ॥ओवी॥ ॥तेआसु
रीयोनींतजन्मती॥जन्मोजन्मींमजअंतरती॥तयाहोयअधोगती॥कौंतेयाजाण
पां॥२०॥ ॥अभंग॥ ॥आसुरीयोनीमूढ॥जन्मोजन्मींपावेदृढ॥तेहीनठेवीं
मीगूढ॥येथेंउघडसांगतों॥१॥भीलकावळाकीबोका॥कर्मटाहीसेरडोल्का॥
सुंगळामातंगमंडुका॥कंटकरूखपाषाण॥२॥गीधव्याघ्रक्रोडपीसा॥योनीमो
गुनीयांअन्ना॥मगयमदंडेत्रासा॥पावेपडेरवरवीं॥३॥जेथेंअंतनलगेरवी॥
वायुखुंटेत्याआथावी॥पडेविसरमगजीवीं॥झालापुरातुकयाचा॥४॥२०॥
॥श्लोक॥ ॥त्रिविधंनरकस्येदंद्वारंनाशनमात्मनः॥कामःक्रोधस्त
थालोभस्तस्मादेतत्त्रयंत्यजेत्॥२१॥ ॥सम०॥ ॥नरकांचेतीनप्रकारेंद्वा
रेंहींआत्मघातक॥कामक्रोधतसालोभतस्मात्हेंत्रयटाकिजे॥२१॥ ॥आ

ष्येवयोनिषु ॥१९॥ ॥सम०॥ ॥मद्वन्कांद्वेषकरितीमीत्याक्रूरांनराधमां
॥सदाआसुरियोनींतदुष्टजन्मींचघालितों ॥१९॥ ॥आर्या॥ ॥द्वेषीक्रूर
नराधमजेअशुभतयासि नित्यसंसारीं ॥आसुरयोनीमाजीटाकीतोंजाणमी
चकंसारी ॥१९॥ ॥दोहरा॥ ॥मोद्रोहीऔरक्रूरतेपापीअधमनिहार॥ज
गतआसुरीजोनमेतिन्हेदेतहोंडार ॥१९॥ ॥ओवी॥ ॥ज्याहींमजद्वेषिलें॥
तेनरअधमबोलिले॥तेणेंपापेंजन्मले॥दुष्टयोनींत॥१९॥ ॥अभंग॥
॥परतापमत्सेवका॥पाहोनआक्रांतयालोका॥मेघमीझोकेत्यापावका॥ह
स्तोदकाचित्रेंसी॥१॥माझीक्रूरपणाचीतिख॥नभींचमकेलखलख॥तेव्हांप
डेकाकेंमुख॥जेंगुंडाकेधुवारें॥२॥नराधमाचीविभूती॥आसुरीपोटींधुंधु
वाती॥पडेतेथेंउद्भवती॥सदाकाळकोळसे॥३॥दुष्टयोनीपुनःपुन्हा॥अन्य
मार्गुनेणेसिन्हा॥कांजेतुकयाचाकान्हा॥खवळेंआगळागा जिळा॥४॥१९॥
॥श्लोक॥ ॥आसुरीयोनिमापन्नामूढाजन्मनिजन्मनि॥मामप्राप्यैव
कौंतेयततोयांत्यधमांगतिम्॥२०॥ ॥सम०॥ ॥आसुरीयोनिजेमूढ

जन्मजन्महिपावले॥नपावतांचतेमातेंजातीथोरअधोगती॥२०॥ ॥आर्या॥
॥आसुरयोनीपावतिजन्मोजन्मीहिमूढअवनीत॥मजलानपाउनीतेजन्मति
त्याहूनितेंकुयोनीत॥२०॥ ॥दोहरा॥ ॥जनमजनममेंमूढतेहोतजुअसुर
आय॥मोकोंतेपावतनहिपरतअधमगतिजाय॥२०॥ ॥ओवी॥ ॥तेआसु
रीयोनींतजन्मती॥जन्मोजन्मींमजअंतरती॥तयाहोयअधोगती॥कौंतेयाजाण
पां॥२०॥ ॥अभंग॥ ॥आसुरीयोनीमूढ॥जन्मोजन्मींपावेदृढ॥तेहीनठेवीं
मींगूढ॥येथेंउघडसांगतों॥१॥भीलकावळाकीबोका॥कर्मटाहीसेरदोल्का॥
सुंगळामातंगमंडुका॥कंटकरूखपाषाण॥२॥गीधव्याघ्रक्रोडपीसा॥योनीभो
गुनीयांअशा॥मगयमदंडेत्रासा॥पावेपडेरवरवीं॥३॥जेथेंअंतनलगेरवी॥
वायुखुंटेल्याआयाची॥पडेविसरमगजीवीं॥जालापुरातुकयाचा॥४॥२०॥
॥श्लोक॥ ॥त्रिविधंनरकस्येदंद्वारंनाशनमात्मनः॥कामःक्रोधस्त
थालोभस्तस्मादेतत्त्रयंत्यजेत्॥२१॥ ॥सम०॥ ॥नरकांचेतीप्रकारेंद्वा
रेंहींआत्मघातक॥ कामक्रोधनसालोभतस्मात्हेंत्रयटाकिजे॥२१॥ ॥आ

र्या॥ ॥नरकद्वारें त्रिविधस्वनाशकरि वश्यकरूनि युक्तीन॥यास्तव कामक्रोध
हि हे शत्रू टाकिजेतकौंतीन॥२१॥ ॥दोहरा॥ ॥नरकद्वारविधितीनहेंदेतआ
पकोनास॥कामक्रोधऔरलोभपुनीइनछांडेसुखवास॥२१॥ ॥ओवी॥
॥आत्मनाशावयाकारण॥द्वारेंअसतीगातीन॥कामक्रोधलोभजाण॥तस्मात्
हेत्रयटाकीं॥२१॥ ॥अभंग॥ ॥जावयानरककूपीं॥तीनद्वारेंहींसाक्षेपीं॥
हातींलागलियापापी॥बळेंदेतीढकलुनी॥१॥आत्मघातकयास्तव॥आह्मीठे
ऊंयाचेंनाव॥कांकींनचलेउपाव॥येथेंकोटिसाधनीं॥२॥तरीकामक्रोधलोभ
॥तीनद्वारेंहींस्वयंभ॥ज्यांचाभुवनत्रयींक्षोभ॥कांपेअवघाभूगोळ॥३॥तस्मा
त्शाहणातूंहोसी॥तरीत्यागीयानिघांसी॥मगसुखमार्गीजासी॥जैसानुक
यावैकुंठा॥४॥२१॥ ॥श्लोक॥ ॥एतैर्विमुक्तः कौंतेयतमोद्वारैस्त्रिभिर्न
रः॥आचरत्यात्मनःश्रेयस्ततोयातिपरांगतिम्॥२२॥ ॥सम०॥
॥यातिहींनरकद्वारांपासूनिसुटलानर॥आचरेआपुलेंश्रेयजायथोरगतिप्र ९
ती॥२२॥ ॥आर्या॥ ॥हींतीनतमद्वारेंयापासूनिमुक्तजोसदांबापा॥सा

गी० धुनिआत्मश्रेयहिअणिपावेमोक्षजाणनिष्पापा॥२२॥ ॥दोहरा॥ ॥ती अ०
नद्वारजोनरककेतिनतेछुटेनकोय॥जतनकरेकल्याणकोंतबहिपरमगतिहो १६
य॥२२॥ ॥ओवी॥ ॥हींअज्ञानाचींतीनद्वारें॥त्यजोनियांजोसत्कर्मआच
रे॥तोचिप्राणीपावेनिर्धारें॥कौंतेयापरमगती॥२२॥ ॥अभंग॥ ॥यांत्रि
नरकद्वारा॥पासोनियांधनुर्धरा॥सुटलातोनरवरां॥साधनाच्यापाउठीं॥१
॥आत्मश्रेयआचरोनी॥राहेऊसजनीवनीं॥सदासावधानमनीं॥हीतवागेआ
पुलें॥२॥त्याथोरासथोरगती॥होयजनकादीसंगती॥अथवातुकयापंगती
॥प्रसादीकघेलाभु॥३॥२२॥ ॥श्लोक॥ ॥यःशास्त्रविधिमुत्सृज्यव
र्ततेकामकारतः॥नससिद्धिमवाप्नोतिनसुखंनपरांगतिम्॥२३॥
॥सम०॥ ॥जोशास्त्रविधिसोडोनी॥वर्ततोकामतत्पर॥नतोपावेलसि
द्धीससुखनाउत्तमागती॥२३॥ ॥आर्या॥ ॥जोशास्त्रविधानातेंटाकुन
पार्थायथेच्छआचरतो॥तोसिद्धीतेंनपवेनसुखीमोक्षींहिनोनसंचरतो॥
२३॥ ॥दोहरा॥ ॥शास्त्रविधीछोडकेंकरनक्रियासबकाम॥सिद्धिल

हेनहिपरमगतीनहिसुखमेंविश्राम॥२३॥ ॥ओवी॥ ॥शास्त्रविधीसो
१० डुनी॥जोवर्त्तेइच्छेकरुनी॥तयासुखनाहींह्मणोनी॥परमगतीनसे॥२३॥
॥अभंग॥ ॥सत्यशास्त्रार्थविहिन॥विधीवासविसर्जन॥श्रुतिपाठदेलु
जुन॥ऐसाजोकांउन्मत्तु॥१॥वागणेतेंस्वेच्छाचार॥जेविंअकाळींजळधर॥
कार्यनाशापरीउर॥फोडीदेउनिकिंकाळी॥२॥सिद्धीवनस्पतीकैंची॥शुभाअ
शुभासुखाची॥नव्हेगोष्टीलेसुखाची॥पडेधर्मदुष्काळु॥३॥उत्तमगतीत्याची
हेगा॥आपणमरेपीडीजगा॥किंवाघोणचाभावघा॥तुकाह्मणेदेवासु॥४॥२३
॥ ॥श्लोक॥ ॥तस्माच्छास्त्रंप्रमाणंतेकार्याकार्यव्यवस्थितौ॥ज्ञा
त्वाशास्त्रविधानोक्तंकर्मकर्तुमिहार्हसि॥२४॥ ॥सम०॥ ॥तस्मात्प्र
माणसच्छास्त्रकार्याकार्यविचारितां॥शास्त्रविध्युक्तजाणोनीकरायाकर्मयो
ग्यतूं॥२४॥ ॥आर्या॥ ॥कार्याकार्यविचारींयास्तवशास्त्रप्रमाणतुजता
ता॥जाणुनिशास्त्रविधीतेंकर्मकरायासयोग्यहोआतां॥२४॥ ॥दोहरा १०
॥ ॥तोकोंकाजअकाजमेंतोकोंशास्त्रपरमान॥करमनकरतजानिकेंतिन

गी० कोविधिसुविधान॥२४॥ ॥ओवी॥ ॥शास्त्रतेंकारणप्रमाणे॥कार्याका अ०
र्यकरणें॥वेदोक्तजेंवर्तणें॥त्यासीयोग्यतूं॥२४॥ ॥अभंग॥ ॥तस्मात्उत्त १६
मसच्छास्त्र॥जैसेंसाळंकारींवस्त्र॥किंवाविष्णुनामेंवक्त्र॥वैष्णवाचेंरंगलें॥१॥
विचारितांकार्याकार्य॥वंद्यहोयजनींआर्य॥किंवाशिष्यगुरुवर्य॥मायाजेवींता
न्हयां॥२॥शास्त्रेंविधीयुक्तजाणोनी॥वागेंजैसाहूयपाणी॥कर्मयोग्यतूंअवनीं
होसीसखयाऐकरे॥३॥तुकाजैसाकांनिष्काम॥जालाजगासविश्राम॥तेवींतु
झागाआराम॥विश्वमनींमानीलु॥४॥२४॥ ॥इतिश्रीमद्भगवद्गीतासूयो
गशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेदैवासुरसंपद्विभागयोगोनामषोडशोध्यायः
॥१६॥ ॥वामन॥ ॥इतिटीकासमश्लोकीषोडशाध्यायनिर्णयीं॥श्रीपार्थ
सारथीकर्ताजोवामनमनोरथी॥१६॥ ॥अभंग॥ ॥ऐसाबोधकरीविष्णु॥
वासुदेवजोसहिष्णु॥जडजीवजगद्विष्णु॥ऐकेजिष्णुसावधान॥१॥संपदेचा
हासंशय॥वारूनियांयदुराय॥केलाषोडशीअभय॥ज्ञाननभींभावडी॥२
॥परीत्याचीजीवनकळा॥होतीस्वाधीनगोपाळा॥तेहीनराखेवेगळा॥अर्पण

करीकिरिटीसी॥३॥तेंचसत्रावीचेंपय॥प्राशिलाजेथेंवत्सन्याय॥तेथेंतुकयाश
११ त्यय॥वदेगुरुदासपैं॥४॥१६॥ ॥इतिगीतार्थबोधिन्यांश्रीमद्भगवद्गी
ताटीकायांषोडशोऽध्यायः॥१६॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥

११